

Η ΟΥΤΟΠΙΑ, «περιοδικό θεωρίας και πολιτισμού», έχει καθορίσει εξ υπαρχής ως μια από τις βασικές επιδιώξεις της την κριτική παρουσίαση προβλημάτων της τέχνης και ευρύτερα του πολιτισμού. Το σημερινό, πλούσιο, όχι μόνο σε αριθμό σελίδων, αλλά και από ουσιαστική άποψη τεύχος, εντάσσεται σ' αυτή την προσπάθεια.

Το παρόν τεύχος συγκροτείται, στο μεγαλύτερο μέρος του, από τρεις ενότητες.

Η πρώτη αποτελεί ένα μικρό αφιέρωμα στη σύγχρονη ποίηση. Ο Νάνος Βαλαωρίτης, σε ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον άρθρο του, εξετάζει την εν πολλοίς άγνωστη σε μας γλωσσοκεντρική ποίηση, όπως αυτή αναπτύχθηκε κυρίως στις ΗΠΑ. Σε ένα «διπλό διάλογο», ο ίδιος και ο Αντρέας Παγουλάτος συζητούν όχι μόνο για τη δική τους ποιητική πορεία, αλλά και για γενικότερα προβλήματα της σύγχρονης ποίησης. Στο τεύχος αυτό οι δυο ποιητές δημοσιεύουν μια μικρή επιλογή ποιημάτων τους. Επίσης δημοσιεύουμε μια επιλογή από τα Χαοτικά 1 του Έκτορα Κακναβάτου, καθώς και μια μελέτη του Σάββα Μιχαήλ για το έργο του Έλληνα υπερρεαλιστή ποιητή. Το αφιέρωμα τελειώνει με μια μελέτη του Χρ. Αλεξίου για το πώς βίωσαν και εξέφρασαν ποιητικά τρεις μεγάλοι ποιητές (Σικελιανός, Σεφέρης, Ρίτσος) τα γεγονότα πριν το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, την τραγική πολεμική περίοδο, και πώς οραματίστηκαν το μεταπολεμικό κόσμο.

Η δεύτερη ενότητα του σημερινού τεύχους συγκροτείται από κείμενα που θα μπορούσαν να ενταχθούν στην ευρεία περιοχή της φιλοσοφικής ανθρωπολογίας. Ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον μελέτημα του Δ. Παπαδόπουλου (δεύτερο μέρος) αναλύει τα όρια της ακαδημαϊκής ψυχολογίας μέσω μιας συγκεκριμένης περίπτωσης: της πρόσληψης των ιδεών του Βιγκότσκι, ο οποίος υπήρξε ένας από τους θεμελιωτές της σοβιετικής ψυχολογικής σχολής. Μπροστά στο αδιέξοδο του κυρίαρχου μηχανιστικού ρεύματος της αστικής ψυχολογίας, σύγχρονοι δυτικοί ψυχολόγοι επιχείρησαν να αξιοποιήσουν τις ιδέες του Βιγκότσκι για να υπερβούν αυτό το αδιέξοδο. Αλλά σ' αυτή την προσπάθεια αναδεικνύονται εντούτοις και τα όρια της αστικής ακαδημαϊκής ψυχολογίας. Σε ένα σύντομο, αλλά ιδιαίτερα πυκνό άρθρο, ο διαπρεπής σοβιετικός φιλόσοφος Α. Βαζιουλίν, εξετάζει το πρόβλημα της αξιοπρέπειας με βάση τις ιδέες του Μαρξ και την έκπτωση της ανθρωπίνης προσωπικότητας εξαιτίας της πραγματοποίησης και της αποξένωσης που κυριαρχούν στην αστική κοινωνία. Τέλος ο Ν. Λιμνάτης αναλύει το πρόβλημα του στερεότυπου και το συσχετίζει με τη χεικελιανή άποψη της γνωστικής διαδικασίας. Στο ενδιαφέρον αυτό κείμενο γίνεται μια, οντολογική θα μπορούσε να πει κανείς, διάκριση ανάμεσα στη Διάνοια και το Λόγο. Η καταγωγή αυ-

τής της διάκρισης είναι, ως γνωστόν, καντιανή και εγελιανή και θα ήταν πράγματι ενδιαφέρουσα μια συζήτηση για την ένταξη αυτής της διάκρισης στη μαρξιστική γνωσιοθεωρία.

Η τρίτη ενότητα του σημερινού τεύχους αναφέρεται στο έργο του Κορνήλιου Καστοριάδη. Φυσικά δεν θα ήταν δυνατό να επιχειρήσουμε μια συνολική κριτική αποτίμηση του τεράστιου και πολύμορφου έργου του Έλληνα διανοητή. Εντούτοις, οι τρεις όψεις που επιλέξαμε είναι κρίσιμες σε σχέση με την επιστημονικότητα των ιδεών του Καστοριάδη. Στο άρθρο του ο Γ. Διζικιρίκης αντιπαραβάλλει την αντίληψη του Καστοριάδη για τη φαντασία (και ειδικά για τη φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας) με την αντίστοιχη αντίληψη του Αριστοτέλη. Στη συνέχεια ο Θ. Μαριόλης αναλύει κριτικά την άποψη του Καστοριάδη σχετικά με το μαρξικό νόμο της πτωτικής τάσης του γενικού ποσοστού κέρδους. Τέλος, η Κατερίνα Κέη αναλύει τις απόψεις του Καστοριάδη για την ψυχανάλυση. Στο μικρό αυτό αφιέρωμα επιδιώξαμε, και ελπίζουμε ότι επιτύχαμε, να αποφύγουμε τόσο την άκριτη υμνολογία, που κυριάρχησε στον ελληνικό τύπο μ' αφορμή το θάνατο του Καστοριάδη, όσο και τον εύκολο μηδενισμό.

Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύουμε επίσης δυο άρθρα με ιδιαίτερα επίκαιρο ενδιαφέρον. Ένα άρθρο του Ε. Παπαδημητρίου για τον περιβαλλοντισμό και τη ριζοσπαστική οικολογία, καθώς και ένα άρθρο του Τ. Μαλάκου όπου εξετάζεται το φαινόμενο της αναγέννησης του εθνικισμού στην Ελλάδα, σε συνάρτηση με τη διαδικασία, τις αντιφάσεις και τις κοινωνικές συνέπειες του αστικού εκσυγχρονισμού. Τέλος, ένα άρθρο του Στ. Λειβαδά αναφέρεται στη Φυσική Φιλοσοφία του Καρτέσιου, το έργο του οποίου ήρθε πάλι στην επικαιρότητα, με αφορμή τα 400 χρόνια από τη γέννησή του.

Το σημερινό τεύχος κυκλοφορεί με καθυστέρηση. Επειδή δεν πρόλαβε να κυκλοφορήσει τις πρώτες μέρες του Ιουλίου, όπως είχε προγραμματιστεί, κρίναμε χρήσιμο να κυκλοφορήσει μετά τις διακοπές, για να μην συμπίσει με το κενό τους. Οι δυσκολίες για την τακτική κυκλοφορία περιοδικών όπως η ΟΥΤΟΠΙΑ είναι γνωστές. Ελπίζουμε συνεπώς στην κατανόηση των αναγνωστών μας. Αλλά, επειδή δε θέλουμε να στηριζόμαστε στην «κατανόηση», θα προσπαθήσουμε και ελπίζουμε να μπορέσουμε να κυκλοφορούμε στο μέλλον τακτικά, στο πρώτο δεκαήμερο κάθε δεύτερου μήνα.

Σχέδια και καλλιτεχνική επιμέλεια, Μαρία Κοκκίνου.